

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
INNOVATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS' QUALITY OF
WORK LIFE UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE PHETCHABURI

¹ธัญพร กล่อมสกุล Thanyapohn Klomsakun ²วรกาญจน์ สุขสดเขียว Vorakarn Suksodkiew
^{1,2}มหาวิทยาลัยศิลปากร Silpakorn University, Thailand
Corresponding Author E-mail: klomsakun_t@silpakorn.edu

Article Received: April 29, 2025. Revised: August 21, 2025. Accepted: August 23, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี 2) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 19 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 114 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ตามแนวคิดของเมตคาล์ฟ (Metcalf) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหาร, คุณภาพชีวิตในการทำงาน

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the innovative leadership of school administrators under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi 2) the quality of work life of teachers in educational institutions under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi and 3) the relationship between innovative leadership of school administrators and the quality of work life of teachers in educational institutions under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi. The sample group consisted of 19 educational institutions under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi. Six individuals were selected from each institution, including one school director, one deputy school director/assistant school director, one head of a subject group, and three teachers, totaling 114 respondents. The research instrument was questionnaire about innovative leadership based on Metcalf's concept and quality of work life based on the framework of the Office of the Civil Service Commission. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product – moment correlation coefficient.

The research findings revealed that: 1) The overall level of innovative leadership among school administrators under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi was high. 2) The overall quality of work life of teachers in educational institutions under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi was also high. and 3) The relationship between innovative leadership of school administrators and the quality of work life of teachers in educational institutions under Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi was found correlated in high level at .01 of statistical significance which was positive correlated.

Keywords: Innovative Leadership, Administrators, Quality of Work Life

บทนำ

สภาพสังคมในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งนี้ สังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคคล และองค์กร รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ การพัฒนาประเทศที่สำคัญนั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การเป็นนักคิดและนักพัฒนาประเทศที่มีคุณภาพ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความพลิกผันมากยิ่งขึ้นซึ่งการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมบุคคลให้พัฒนาตนเองนำไปสู่การเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ทิศทางการจัดการศึกษาในยุคใหม่จึงมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเพื่อรองรับโมเดลประเทศไทย 4.0 โดยอยู่ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาในยุค 4.0 ที่มีการส่งเสริมให้ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรเกิดกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ มีกระบวนการทาง

การศึกษาที่พัฒนาและทันสมัย มีแหล่งการศึกษาที่หลากหลายครอบคลุมความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นนอกเหนือจากสถานศึกษาได้ ทั้งจากสังคม ชุมชน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นๆ มีทางเลือกที่หลากหลายสำหรับการเรียนรู้เพื่อเอื้อกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน (จิตติมาวรรณศรี, 2564) การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินงานด้านการศึกษายังเป็นการวางแผนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาในยุค 5.0 ที่มุ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมด้านนวัตกรรม ทั้งนี้การวางรากฐานทางการศึกษาในอนาคตจึงต้องเปลี่ยนแปลงผ่านการปรับประยุกต์นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานในทุกภาคส่วนของสถานศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาก้าวหน้าเชิงนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในตนเองเพื่อนำมาสู่การขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรยุคใหม่ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องนำมาใช้ในการบริหาร ซึ่งผู้นำจะต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน เชื่อมโยงวิสัยทัศน์เข้ากับความคิดริเริ่มเชิงกลยุทธ์ที่บรรลุผล อีกทั้งต้องมีการพัฒนาตนเองและสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพโดยปลูกฝังให้ทุกฝ่ายในองค์กรใช้ความร่วมมือในการบริหารจัดการกับความท้าทายของงานหรือความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรที่ต้องเผชิญ (Maureen Metcalf, 2013) การนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินงานในองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานด้านบุคลากร โดยมีส่วนช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินงาน สามารถกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันเกิดสัมพันธที่ดีและความไว้วางใจกันในการทำงาน รวมทั้งสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรมุ่งมั่นดำเนินงานไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กุลชลี จงเจริญ, 2564) จะทำให้บุคลากรในองค์กรปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาเพื่อก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และวางรากฐานการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหารที่ใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานอกจากจะทำให้องค์กรมีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายในองค์กรแล้ว ภาวะผู้นำดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูอีกด้วย ซึ่งคุณภาพชีวิตในการทำงานถือเป็นความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่องานที่ทำอันมีผลจากระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา (นิติพล ภูตะโชติ, 2562) ครูจัดเป็นทรัพยากรสำคัญที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ได้ดำเนินการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการตามกรอบนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และทิศทางในการพัฒนาการศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาหน่วยงานและสถานศึกษาต้นสังกัดไว้ว่า เป็นองค์กรมาตรฐาน มุ่งพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมภายใต้วิถีคุณภาพเพื่อให้มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรียังได้วางรากฐานวิสัยทัศน์ที่ว่า องค์กรนวัตกรรม สร้างคนดี มีคุณภาพ โดยบริหารผ่านการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งพัฒนาคุณภาพทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้นวัตกรรมรูปแบบต่างๆ เพื่อบริหาร

จัดการ รวมทั้งมีการกำหนดนโยบายในการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดเพื่อรับฟังปัญหา พร้อมแนะนำแนวทางในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับครูในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี, 2566)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เกี่ยวกับสภาพปัญหาสำคัญในการใช้นวัตกรรมสำหรับบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้ 1) ด้านของผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความก้าวหน้าทางนวัตกรรมมากขึ้น ส่งผลให้ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการเรียนรู้นวัตกรรมทางการบริหารเพื่อนำมาใช้รับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง หรือหน่วยงานต้นสังกัด แต่การวางแผนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นการวางแผนที่ใช้การคาดการณ์ความเป็นไปได้ล่วงหน้าผ่านการจัดทำแผนงานของสถานศึกษาตามปีงบประมาณ ดังนั้นในการปฏิบัติงานจริงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานจึงส่งผลให้ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรหรืองบประมาณทางการบริหารที่มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมได้ตามความต้องการจริง การกำหนดวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษายังต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความจำเป็นในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนเกิดความเข้าใจตรงกัน รวมทั้งการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานยังต้องมีการปรับให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เนื่องจากความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากรมีความแตกต่างกันจึงส่งผลให้นวัตกรรมที่พัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง อีกทั้งในการสื่อสารกับครูบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนางานยังต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลายมากขึ้น และต้องใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นจึงจะทำให้การดำเนินงานสามารถเป็นรูปธรรมได้ดียิ่งขึ้น 2) ด้านของครู ครูมีทักษะการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งบางส่วนยังต้องเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งครูยังมีการหน้าที่ทั้งด้านการสอน การดูแลนักเรียน และหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย การจัดสรรเวลาระหว่างงานกับชีวิตของครูยังไม่สามารถที่จะจัดสรรได้ตามต้องการเนื่องจากไม่สามารถคาดการณ์ภาระงานที่จะต้องปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ ได้เต็มที่ และเป็นผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูลดลงไปด้วย นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานก็มีส่วนสำคัญซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพบางส่วนยังไม่ค่อยเอื้อต่อการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนจึงส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรมสู่สถานศึกษา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูอย่างมากอันเนื่องมาจากการพัฒนาสถานศึกษาที่ต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษายุคใหม่ที่มีการส่งเสริมและวางรากฐานนวัตกรรมการบริหารในองค์กร ซึ่งการส่งเสริมและกำหนดแนวทางให้ครู บุคลากรในสถานศึกษานำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและการทำงานย่อมส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูที่จะช่วยให้ระบบการทำงานมีความสะดวก รวดเร็ว ลดภาระงานของครูทำให้ครูสามารถจัดสรรเวลาชีวิตของตนเองได้ เกิดคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีอันนำมาสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีของผู้เรียนและสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเพื่อใช้พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพเป็นลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
2. เพื่อทราบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลการวิจัย
 - 1.1 ประชากร คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 22 แห่ง
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่าง (Sampling technique) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)
 - 1.3 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 114 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ แบ่งเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของ Rensis Likert (1961) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผ่านเทคนิค IOC (Index of Item objective congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ซึ่งผลการคำนวณพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .981
3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ พร้อมประสานกับตัวแทนของสถานศึกษาต่างๆ ในการรับแบบสอบถามกลับคืน สำหรับสถานศึกษาที่ไม่สะดวกในการเดินทางใช้การประสานกับตัวแทนของสถานศึกษาและส่งแบบสอบถามผ่านช่องรับเอกสารของสถานศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เมื่อได้รับ

แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ มีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี สรุปผลการวิจัยดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่ามีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การสร้างวิสัยทัศน์และความรู้สึกจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง	4.47	0.50	มาก	1
2. การสรรหาและการสร้างทีม	4.44	0.53	มาก	3
3. การวิเคราะห์สถานการณ์และจุดแข็ง	4.41	0.55	มาก	4
4. การวางแผนการดำเนินงาน	4.35	0.56	มาก	7
5. การสื่อสาร	4.39	0.56	มาก	5
6. การปฏิบัติและวัดผล	4.46	0.54	มาก	2
7. การปลูกฝังการเปลี่ยนแปลง	4.38	0.59	มาก	6
รวม	4.42	0.48	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามีขมิ้มเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และความรู้สึกจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) ด้านการปฏิบัติและวัดผล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.54) ด้านการสรรหาและการสร้างทีม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.53) ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์และจุดแข็ง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.55) ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.56) ด้านการปลูกฝังการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.59)

2. ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามีขมิ้มเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.44) รองมา คือ ด้านการทำงาน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.45) ด้านส่วนตัว ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.56) และ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) สรุปผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวม

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการทำงาน	4.47	0.45	มาก	2
2. ด้านส่วนตัว	4.32	0.56	มาก	3
3. ด้านสังคม	4.49	0.44	มาก	1
4. ด้านเศรษฐกิจ	4.26	0.60	มาก	4
รวม	4.38	0.45	มาก	

3. ผลการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี สรุปผลการวิจัยดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	ด้านการงาน	ด้านส่วนตัว	ด้านสังคม	ด้านเศรษฐกิจ	รวม
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม					
การสร้างวิสัยทัศน์และความรู้สึกร่วมต่อการเปลี่ยนแปลง	.672**	.577**	.588**	.544**	.667**
การสรรหาและการสร้างทีม	.649**	.618**	.657**	.604**	.710**
การวิเคราะห์สถานการณ์และจุดแข็ง	.753**	.673**	.703**	.628**	.772**
การวางแผนการดำเนินงาน	.687**	.634**	.615**	.556**	.699**
การสื่อสาร	.658**	.558**	.585**	.602**	.676**
การปฏิบัติและวัดผล	.733**	.586**	.601**	.635**	.718**
การปลูกฝังการเปลี่ยนแปลง	.766**	.641**	.619**	.633**	.747**
รวม	.796**	.693**	.706**	.680**	.807**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .807$) โดยมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายคลึงกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารและ ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุค 5.0 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้ นวัตกรรมเพื่อบริหารการดำเนินงานในองค์กร รวมถึงอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของอาฟานดี คอลออาแซ (2566) ที่พบว่า ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราวิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ตั้งไว้ว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบุรีอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบุรี มีการพัฒนาการปฏิบัติงานในองค์กรที่มีระบบมากยิ่งขึ้น ทั้งมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการ ปฏิบัติงานให้เอื้อต่อการดำเนินงานของครู มีการพัฒนาอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่ทันสมัยขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมวรรณ โชติกลาง (2566) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เมื่อพิจารณาภาพรวมและรายด้านอยู่ ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตใน การทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีตระหนักถึงการ ปลุกฝังแนวคิดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ ครูใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมลงสู่สถานศึกษา รวมทั้งให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การ ดำเนินงานและวางแผนด้านนวัตกรรมในสถานศึกษา มีการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการพัฒนานวัตกรรม อย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนการสอน จัดสรร นวัตกรรมสำหรับการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทั้งในด้านการจัดการ เรียนการสอน และการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายต่างๆ ส่งผลให้ครูเกิดความสะดวกสบายในการ ดำเนินงานจากการได้รับสนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ทั้งสามารถลดภาระ การทำงานให้กับครูได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของพลธาวิณ วัชรธำรงค์ (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และความรู้สึกจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการสรรหาและการสร้างทีม ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์และจุดแข็ง ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ด้านการสื่อสาร ด้านการปฏิบัติและวัดผล และด้านการปลูกฝังการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการทำงาน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการดำเนินงาน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในลำดับสุดท้ายสามารถสะท้อนถึงการพัฒนาในอนาคตว่า ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีจำเป็นต้องออกแบบและวางแผนการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมสู่องค์กรให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการวางแผนศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อตอบสนองการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งวางแผนในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะความรู้ความสามารถในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู

1.2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในลำดับสุดท้าย สามารถสะท้อนถึงการพัฒนาในอนาคตว่า ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ควรมีการเพิ่มพูนองค์ความรู้ในด้านการ

บริหารจัดการเงินให้ครูได้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดสรรค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ ที่ครูพึงได้รับอย่างเป็นธรรม และเหมาะสม

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดียังรอบด้านให้กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กุลชลี จงเจริญ. (2564). นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2562). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมวรรณ โชติกลาง. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พลธาวิณ วัชรทอรังรงค์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วารสารวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม มสธ, 2(1). 17-30.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. (2566). วิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. เพชรบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2565 (IMD 2022). กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.
- อาฟานดี คอลออาแซ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานราธิวาส. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(4), 79 – 83.

- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Likert, Rensis. (1961). New Patterns of Management. Tokyo : McGraw – Hill Book company.
- Maureen Metcalf. (2013). Innovative Leaders Guide to Transforming Organizations. United States: Integral Publishers.